

ЕВРИПИД МЕДЕЯ

Превод от старогръцки: Александър Балабанов, 1914

chitanka.info

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Медея
Язон
Креон
Егей
Дойка
Първо дете
Второ дете
Педагог
Вестител
Слуги и свита

ХОРЪТ СЕ СЪСТОИ ОТ КОРИНТСКИ ЖЕНИ.

Действието става пред чертога на Коринтския цар.

ДЕЙСТВИЕ ПЪРВО

ЯВЛЕНИЕ ПЪРВО ПРОЛОГ

Дойката

О, корабът Арго да не бе прехвърквал
на Колхи към далечната земя
през тези тъмносини Симплегади!
И никога в леса на Пелион
високи, да не бе отсичан бор
на смелите юнаци за весла!
Те тръгнаха да дирят за Пелей
туй златно руно! Луда от любов
към Язон, не щеше и Медея
към кулите на Йолк да полети;
Пелеевите щерки не щеше
баща си да убият да склони!
И тук в Коринт сега не би живяла
с мъжа си и деца си бежанка,
макар и драга гостенка. Тя беше
във всичко сговорна със Язон:
Че в сговора е силата на брака.
А днес такваз омраза — тъй боли!
децата си предаде Язон вече,
предаде и съпругата си той.
И царски брак се готви да празнува
на таз земя на царя с дъщерята.
Медея посрамена, с вик след вик —
тя пренарежда клетвите за вяност,
десницата, що Язон бе й дал,
и богове свидетели да видят,
с какво й днес отплаща нейний мъж.
Предава на мъчение снага си,
лежи тя гладна, в сълзи се облива
и ден и нощ. Откак е огорчена

от своя мъж, веднъж не би лице
да вдигне от земята, да отвори
очи. Приятелските ми молби
като скала, що морската вълна
посреща. И навела бяла шия
сама за себе си да плаче горко,
за мил баща, за своя роден край —
предаде всичко тя — да бяга тук,
и с тоя мъж, що тъй я позори!
Позна тя клетница чрез тия мъки,
какво е да напуснеш бащин дом...
Деца си мрази тя; не ги поглежда,
и страх ни е каквото тя крои..
Духът ѝ буен не търпи обида,
о, знам я аз — от нея се боя.
Ужасна. С нея във борба не би
излязъл лесно победител никой.
Но ето идат си децата веч
тъй уморени от игра, не знаят
за мъките на майка си; че млади
сърца — те не обичат да скърбят.

ЯВЛЕНИЕ ВТОРО

ДОЙКАТА И ПЕДАГОГЪТ С ДЕЦАТА НА МЕДЕЯ

Педагогът

Прислужнице ти стара в тоя дом,
защо стоиш сама самичка тук 50
пред портите, тъгуваш и ридаш?
Медея как се отдели от теб?

Дойката

На Язон на децата, стари друже!
На господаря всичките беди
за верния слуга са като лични.
И мен такава мъка ме изгаря.
Излязох тук да кажа на Небе
и на Земя, как страда днес Медея.

Педагогът

Нима горката още плаче там?

Дойката

Какво? Едва сега започва нейни плач.

Педагогът

Тя луда е. Макар слуга да съм...
Не знае тя какво я още чака.

Дойката

Какво ли има, старче? Говори!

Педагогът

Ах, да не бях изрекъл и това!

Дойката

Не скривай нищо, моля те, от мене,
в един сме дом — теб аз не ще издам.

Педагогът

Чух нещичко. При извора Пирина
на кокалчета старците играят,
приказват. Аз не чувам нищо уж,
току един подшушна, цар Креон
щял да изпъди майка и деца.
Дали е вярно туй — не знам. Не искам.

Дойката

Жена си мрази той. Но надали
ще иска да пострада и децата.

Педагогът

Да, новата любов убива старата.
Едва търпи цар Креон тоя дом.

Дойката

Горко ни, щом ни връхлетят и нови
при старите настигнали беди!

Педагогът

Но ти мълчи — Медея да не чуе.

Дойката

Децата, вий чухте ли какъв баща
си имате? Не хуля господаря,
но виждам, че не жали своя род.

Педагогът

Но кой не би постъпил като него?
По туй познай, че всеки най ценен
от всички свои само себе си...
Бащата — и децата си зарязва.

Дойката

Деца, я влезте в къщи по-добре.
А ти сами ги дръж, не ги води
при майка им! Каквато е сърдита...
У! Как ги стрелна с кървави очи!
Гневът ѝ не угасва, докогато
не изгори когото вид. Нека
улучи врагове, но не и близки.

Слугата се кани да влезе. Но тъкмо в този момент се чуват воплите на разярената Медея из къщи, откъдето тя излиза, едва в началото на другата сцена. Слугата спира изплашен.

Медея

(из къщи)

О! О!
Тежка е моята неволя и страшна
О! О! Как не погинах

Дойката

О, деца, вие не чухте ли майка си там?
Закипя ѝ отново сърцето от гняв...
Завърнете се, скрийте се вътре —
че отнякъде вас да не зърне сега.
О, пазете се вие, пазете, деца!
Разярен е духът ѝ, беснее,
и гневът ѝ безмерен е пламнал — гори
насъбрала се в облаци нейната скръб —
ще ги възпламени на гнева си
със светкавичен огън Медея сега,
и ще гръмне нечувана буря.

Педагогът вече е въвел децата. Медея ги е вече видяла.

Медея

(Извътре)

О! О!

Мъки за гръмки вопли ме късат,
клетница! О, триклети деца
на несретна майка! Умрете
със него, с баща си!
Нека изсъхне целият корен!

Дойката

Ах, горко ми, горко! Нима са
и децата ти криви за техни баща?
И защо ли ги мразиш тях?
Ах, деца, да не ви сполети нещо вас!
Че законите царски са грозни.
Те не могат да смирят гнева си:
Повелители — никого, никога
не зачитат. А в неволи беснеят.
А за мен — да живея спокойно.
И от всички блага най-голямо е скромното
наслаждение с мярка. Че многото —
благодат на човека не носи.

ЯВЛЕНИЕ ТРЕТО ДОЙКАТА И ХОРЪТ

Хорът

Коринтски жени, приятелки на Медея. Хорът се обръща към дойката. Медея е още вътре.

Плаحوвете ний чухме и вопли безкрай
на злочестата наша Колхидка...
Дали още не се е смирила, кажи,
от чертога дочух заридала —
викове ѝ достигат съседски врати.
О, не радва ни нас на Медея скръбта:
Ний обичаме нейната къща.

Дойката

Вече никаква къща, вече няма сега —
с дъщерята на царя е той, а пък тя
ще изплаче вътре очите си сама.
И не може я никой смири.

Медея

(Извътре.)

О! О!
От небето гърмът върху мен да треци!
За мен е непотребен веч живота,
спасение ми носи само смъртта —
от грозния тоя живот.

Хорът

СТРОФА

Ти земя, и ти, Зевсе,

*и ти Слънце, не чу ли
на тази клетница стона?
И какво я привлича
във подземния одър?
Че смъртта и тъй е
бързонога — защо я
ти зовеш тъй безумно?
Да, мъжът ти желае
да отиде при друга;
Но бива ли затуй ти
да беснееш греховно?
Отмъсти ще за тебе
Гръмоносният Зевс.
Остави тази мъка
заради мъж недостоен.*

Медея

О, Велика Темида и ти, Артемида,
погледнете как страдам сега!
А с какви го бях клетви обвързала аз
този проклети съпруг!
О, дано да ги знам
и невестата, и него на късове
в собствен им дом!
Осмелиха се тъй да обидят Медея!
Че какво сте ми сторили,
о, татко, о, родино? — Вас
тъй позорно оставих и брата убих...
За кого?

(Плаче.)

Дойката

Не разбрахте ли още какво тя крои,
и защо ли зове Артемида, Темида —
те бдят над свещените клетви за мъст.

Господарката много ще иска от тях.

Хорът

АНТИСТРОФА

*О, пред нас да излезе
и да чуем съвета,
разбунтуван ѝ дух би
утихнал веднага.
Че на моите близки
помощта ми е близка.
Но влез вътре при нея
и слова ми предай.
Изведи я из къщи.
Не бави се, че може
да направи тя нещо
на онез, що са вътре...
Не бави се, защото
ще избухне тя скоро.-*

Дойката

Аз отивам, но страх ме е само дали
господарката мен ще послуша.
Аз я знам: като лъвица, когато роди,
кръвожадно поглежда по всички слуги,
приблужи ли се някой до нея.
Да, не мъдри и прости са били онез,
що песента изнамериха някога:
На света те дариха и песни за пир,
и за празници и за хора, подслада
на живота ни пусти. Но никой
не намери чрез песен и струнния звук,
от земята неволите зли да пилей.
Че от тях са раздори, убийства.

А такива ни трябват нам песни. Защо
ни са само песни за пирове и веселби!
И не стига ли ни сладката гостба?

Хорът

ЕПОД

*Чухме болезнен писък на нейните плачове,
гневно отпраща тя острите крясъци
против съпруга, изменника,
като зове и Темида,
Зевсова дъще, ти,
да отмъстиш,
ти я доведе в Елада от нейната родина,
в нощното бягство хвърчахте по тъмното,
страшно море и на леките
кораби стигна спокойно тя
в тая земя.*

ДЕЙСТВИЕ ВТОРО

ЯВЛЕНИЕ ПЪРВО ХОРЪТ И МЕДЕЯ

Медея

(излиза от къщи. По носията си личи азиатката.)

Коринтянки, излязох, че не ща
да ме упрекнете в нещо. Зная,
мнозина има знатни, за едни
от други чух, а други пък видях
сама: привличали са те върх себе
омразата на целий свят, страхливци
наричали са ги — и за туй,
защото са се криели. Едни
от гордост, други пък и от нехайство —
че няма правда в хорските очи.
Току съзре човек някой, преди
от него да изпита нещо лошо,
преди сърцето му да е изпитал,
намрази го, от него се бои.
Знам, чужденецът винаги ще трябва
да спазва нормите на таз земя,
в която е дошъл.
но пък съвсем
не мога да похваля и тогова
от жителите местни, който грубо,
просташки с чужденците се държи.

(пауза)

Съвсем-съвсем нечакана дойде
бедата, що душата ми уби.
Отивам си от този сват. Живота
не ме привлича с нещо веч сега.

Копнея да умра. Добре разбирам,
приятелки, че тоя у когото
бе всичко мое, моят мъж — разбрах,
че той от всички най-лош бил.
О, да,
от всичко живо в тоя свят с душа
и с разум, ний жените най-сме зле:
Жената с тежки дарове купува
съпруга си. Не стига туй, а още
го взима и владетел на тело си.
От зло отива в по-голямо зло.
И като връх на всичките злини,
не знаеш, лош или добър е тоя,
когото си избрала. А развод —
не носи слава на жените той.
И да изпъдиш своя мъж не можеш,
и после таз, която ще живеј
по чужди нрави и по чужд закон —
пророчица ще трябва тя да е,
да може неподготвена да знае
как да угажда на съпруга свой.
Попаднем ли на мъж, без ропот който
ярема на живота влачи с нас —
блазе на нас! А сбъркаме ли — смърт!
разбира се, мъжът се отегчи
дома от разприте, излиза из града,
развлича се, олекне на душата му.
А ний, жените, сме принудени
дома сами да си седим, и само
в сърцето си да ровим и дълбаем.
Приказват си мъжете, ний, жените,
във безопасност сме живели в къщи,
когато те мъжете били меч
на меч! Глупци! Желая три пъти
на бой да ида с копие и зад щит,
отколкото един път да родя!
но тия думи не важат за вас

тѣй както са за мене. Вий сте
у вас си, в своя роден град.
Вий имате си бащината стряха,
имоти почести, роднини, дружба
на много скѣпи и познати. Мен,
бездомна и без родина, един
съпруг безчести, той ме тѣй изтрѣгна
от милото огнище в нашия дом.
И нямам нито майка, нито брат,
нито роднина някой, че при тях
подслон да найда и утеха в мъки.
Едно ви моля само, ако някак
сполуча да намеря леснина
да отмѣстя на моя долен мъж
за тез неправди и обиди, моля,
мълчете. Преизпълнена с боязни,
жената трепери, страх я
желязото да види само тя!
Но в любовта обидена съпруга —
тя пламва изведнѣж за кръв и смърт...

Хорът

И ще мълчим, Медея, имаш право
да отмѣстиш на тоя твой съпруг.
Разбирам твоята скръб. Но иде Креон
да ти весте, що ново е решил.

ЯВЛЕНИЕ ВТОРО СЪЩИТЕ И КРЕОН

Креон

(излиза от чертога с въоръжена свита)

Теб, мрачната Медея, озлобена
против мъжа си — изпъждам аз
от таз страна. Земи си и децата —
това е мойта дума.
И няма да си ида аз от тук
додето не напуснеш наший град.

Медея

Ах! Клетнице! Загинах вече аз!
Разпънали всички платна, налитат
връз мене враговете ми; от нигде
не виждам аз спасителния бряг,
но все пак, искам да те питам:
Защо ме гониш ти от таз земя?

Креон

Боя се аз от теб. Направо казвам:
на дъщеря ми да не можеш зло
да сториш. Много мисли ми подсказват
това. Каквато ти си озлобена
към твоя мъж, ти с твоя остър ум
на всичко си способна. Чух веч аз
какви са грозни твоите закани
на мен, на дъщеря ми и на зетя.
Не е ли по-добре да се предпазя,
преди да ме постигне твоят гняв?
И по-добре сега ти да ме мразиш,
а не отпосле само аз да плача.

Медея

Уви! Уви! Не е то първи път,
за славата на моя ум че страдам
жестоко. Умният не ще да иска
да има гениални рожби. Тях
безделници ще ги наричат всички.
От завист ще ги мразят и преследват...
Простаците зоват негодник, луд
тогова, който е дълбок в духа
и има свои мисли за нещата
и обществото мрази и отлъчва
тогова, който не признава сляпо
признатите величия. Така
и с мен сега. Дълбокият ми ум
ме прави за едни омразна, други
не могат и да ме търпят. А то!
Сама си знам аз колко ли съм умна.
И ти от мен не бива тъй да се боиш.
Сега ли е за мене да се боря
с царе? Какво си ми направил ти?
Ти даваш дъщеря си на тогова,
когото си избрал. Добре си сторил.
Аз мразя само своя мъж, не други.
Дано ви провърви! Не ви завиждам.
Сватбувайте, благувайте си вий!
А мен ми позволете да остана
пак тук. Победиха ме по-силните
от мен. И ще търпя и ще мълча.

Креон

На думи кротка, а в сърцето, знам ли
какво ми зло кроиш? За туй не мога
сега да ти повярвам повече,
отколкото ти вярвах по-напред.
По-лесно е да се предпазва всеки
от разгневени мъж или жена,
отколкото от тихия ветреца.

Върви си вече. Приказки не трябват.
И толкова. Не можеш ме придума
при нас да те оставя — теб — мой враг!

Медея

(Хвърля се в краката му, улавя го за

Недей! Заклевам те в дъщеря ти!

Креон

Напразно! Ти не ще ме убедиш.

Медея

И тъй, ти глух си за молбите ми!

Креон

Не си по-скъпа от моя род.

Медея

Ах, родино, сега те аз разбирам!

Креон

И аз съм тъй: след моите деца
от всичко най-обичам родний край.

Медея

Какви страдания ни носи любовта!

Креон

Едните страдат, други — не — съдба!

Медея

О, Зевсе, знаеш ти, виновен кой е!

Креон

Махни се, грижите ми с теб вземи.

Медея

Аз имам свои — други ми не трябва.

Креон

Тогаз слугите силом ще те махнат.

Медея

(пак се хвърля в краката му)

Недей така, о, моля ти се, Креон!

Креон

Жена, ти още ли ще ми досаждаш?

Медея

Отивам си. Но туй ли те молих?

Креон

Тогаз защо не си вървиш от тук?

Медея

Един ми дай ти да остана ден,
за да обмисля накъде да ида
и как децата да спася. Че той —
баща им — тях съвсем заряза вече.
Смили се ти над тях, баща си ти,
разбираш що е милост. Не мисля
за себе си, не ме е страх от нищо.
За тях аз плача, за децата клети...

(Плаче.)

Креон

Не съм с коравото сърце тиранско
Съчувствието често ме наказва.
Греша аз, виждам, и сега, жена.
И пак да бъде както искаш ти,

но знай едно, огрее ли и утре
децата ти и тебе таз земя
зората — смърт! Слова ми са дела!

(Отива си.)

Хорът

О, триклета жена, ах, разбита си ти!
Накъде ли ще тръгнеш? Кой град,
кой човек,
кой ще теб прибере, в коя къща
със такива неволи, Медея? Кой бог
разгневен те затласка в тез бурни вълни?

Медея

(на хора)

Отвред беди. Но тъй не ще остане.
Те — нови младоженци — още много
борби ще има да изборят те...
И техните родители така.
нима напразно аз ще да лаская
тогова тъй, без всякаква умисъл?
Не бих се приближила, не бих
погледнала на него аз! — Глупак!
Тъй лесно можеше да се избави.
От тук да ме махне — и така
осутил би той и моя план.
А той ми дава цял ден време, цял!
И тоя ден ще погребем и трима:
Невяста и баща и моя мъж!

(Замисля се.)

И колко пътища пред мен! Не знам
по кой да тръгна. Брачния чертог

да пламне? — Скришом ли да се промъкна
тъй както спят? О, не! Не бива! Може
случайно да ме видят. И тогаз
за мене смърт под громкий техен смях...

(замисля се дълбоко.)

Да... Да... Разбира се... В това съм ловка...
С отрова всички аз ще ги погубя!
Така!

(Съвсем унесена.)

Добре... Умрат... Ще бягам... Но къде?
Коя земя ще ме приеме? Кой ли
в дома си ще ме пусне и спаси?
Кой? — Никой!... По-добре е да почакам
да найда някой нов подслон. След туй
ще ги избия хитро и безшумно.

(В силна възбуда.)

Ах! Как ги бих убила с таз ръка!
Сама! Пък нека да умра и аз!
И гняв — и скръб — и таз безкрайна смелост!
Кълна се в моята закрилница
Хеката — нея най-много почитам.
Помагала ми е във всичко тя,
гостувала е тайно в моя дом...
Не ще оставя ни един от тях
злорадо мен сърцето ми да трови!
Горчива, тежка сватба то ще бъде,
горчиво тяхното роднинство. Да!
И моето избягване оттук!
Напред, Медея! Не забравяй нищо

от туй, което знаеш ти и можеш!
Ума си, дарбите си покажи!
напред към ужаса! Дойде часът,
борба сърцата те зове! Ти виждаш
с какво те мъчат. Тези Сизифиди,
Тая Язонова булка — тям не бива
да служиш ти за присмех, за игра!
Родът ти — Слънцето, баща ти — славен,
ти ловко... Ний, жените, за доброто
сме немощни, но дойде ли за зло...
О, там сме, там сме — гении сме там!

(Дълбоко се замълчава, унася се в мълчанието си. В туй време хорът почва.)

Хорът

СТРОФА ПЪРВА

*Потекоха вече реките назад,
закони и право — наопаки всичко.
Мъжете и клетви престъпват,
и нямат ни вяра, ни Бога;
Жените веч няма да носят
петно на челото си.
Тя иде, честта на жените...
И лошото име,
и клюките вече
не ще да удушат
жените навек!*

АНТИСТРОФА ПЪРВА

*И древните музи веч няма
да пеят злословната песен за нас:
Че ний сме неверни и лоши...
Ах, Феб Аполоне, ти царю*

на всички поети и песни,
защо не дари ти и нази жените
със творческа дарба!
Как бихме възпели и ние мъжете!
Че времето знае за нас — и за тях!

СТРОФА ВТОРА

Страст безкрайна помрачи те —
в пламенна любов отплува
надалеч от родна стряха
през скали и през морета
и остана да живееш
в чужди край при чужди.
Нямаш мъж вече, клетнице!
Празен одър в спалнята...
Как си ти отритната!
Няма вече никъде
да намериш подслон.

АНТИСТРОФА ВТОРА

Няма веч в Елада,
няма срам, ни вярност има —
хвъркнаха оттук в небето.
Клетнице, МЕДЕЯ, виждаш,
нямаш къща ни огнище
в тежката неволя твоя.
Нямаш нигде никого.
Друга — млада — в твоето
ложе, тя е по-силна
и щастлива властница
в твоя дом сега!

ДЕЙСТВИЕ ТРЕТО

ЯВЛЕНИЕ ПЪРВО СЪЩИТЕ И ЯЗОН

Язон

(на Медея)

Не днес за първи път виждам аз какво
голямо зло е слепият гняв. На теб
ти беше позволено да останеш
и да живееш в таз земя и къща.
Но ти презря словата на по-силни
от теб. Сега те пъди твоят лош език
от таз страна. Не искам и да зная.
А ти, ти ако щеш, дорде си жива —
крещи, че Язон е най-лоший мъж.
Но знай, това, що си изрекла ти
и против царский дом — голяма милост
към теб е то, че те наказват само
с изгнание. А аз, аз винаги,
и от сърце се аз старях, за теб
да укротя гнева на царя, тука
да те остави теб да го придумам,
но ти сама, теб никога не те
остави лудостта, поне за миг
да спреш нападките си против царя.
Сега не ти остава нищо друго,
освен да бягаш по-скоро от тук.
С приятелите винаги съм аз.
Дойдох да ти помогна, да не тръгнеш
по чужди свят без средства, и с децата
лишения, неволи да търпиш
в изгнание... Да, мразиш ме, аз знам;
Но пак не ти се сърдя аз за нищо...

Медея

Подлец!... Езикът ми намира само
това за твоя низък дух: подлец!
При мене идеш ти, мой палач?
това, не, туй съвсем не е ни доблест,
нито е смелост право във очите
да гледаш близкия, когото си предал...
Най-гнусната поквара е това.
Безсрамие! Добре, че се показва,
поне ще ти надумам, и ужилия...
И ти ще страдаш — и така
ще ми олекне малко на сърцето.
За първото и първом ще говоря.
Спасих те аз, това се знай от всички
другари гърци в кораба със тебе.
Пратих те да впрегнеш във ярем
два бика — тия с огнения дъх —
и да посееш смъртоносно семе.
А Златното ни руно пазеше
тоз вечно буден Змей. Убих го аз —
със дългий му опаш го удуших.
И станах твоят светъл лъч спасител!
Предадох скъпа родина, баща —
и с теб дойдох в Пелиотида, в Йолк.
И не от сметка — от любов към теб.
А, за да нямаш ти от нищо страх —
на цар Пелей грозна смърт скроих:
придумах щерка му да го убият.
Това сторих за тебе, безсрамник —
от всички най-безсрамен ти! А ти
изневери ми, друга взе жена...
И при това — деца от мене имаш!
да бе поне, да нямаше деца —
все можеше да ти се опрости,
и новата любов... Къде е тя —
изчезна всяка вярност, няма клетви!
И аз сега наистина не знам.
Дали не смяташ някак може би,

че боговете някога що чуха
как се кълнеше ти пред тях,
дали те вече не царуват...
Сега живее нов закон в света —
а то — не би се ти одързостил —
и съвестта ти остро ти крещи,
че си престъпил клетвата си ти...
горко на таз десница! Нея ти
притискаше за клетва! О, горко!
О как ме, как измами тоз подлец!
Излъгаха ме всичките надежди.

(Спира. Сякаш се сепва от нещо.)

Добре. Да кажа и като приятел,
макар да не очаквам аз добро
от теб. Добре. И пак те питам аз.
Въпросите ми нека те наказват.
Кажи ми ти сега: къде да бягам?
Във бащин дом ли, който аз предадох?
За тебе го напуснах, дойдох тук...
О, хубав прием ме очаква там...
Нали убих баща си! То се знае...
На близките си само зло направих,
и на приятелите станах враг.
А никой нищо мен не е направил...
За теб сега ме мразят смъртно всички...
И ти за всичко туй ме награди
богато, ето всичките жени
в Елада ми завиждат. Преблазе ми!
О, славен си ми ти съпруг, проверен!
Мен клетница... Изми ме ти от тебе,
сама самичка, мен с деца невръстни,
от всички изоставена в света!
Блазе на младоженеца такъв!
Съпругата, която го избави —

децата си — да просят ги остави!

(Към небето.)

О, Зевсе, ти си дал човеку начин
дали е чисто златото да знае.
Защо не сложи и по някой знак
върху челото но мъжете ти —
да различим и лошите сърца?

Хорът

Гневът е буен, няма да утихне.
Такава е враждата между близки!

Язон

Не само тъй на вид да бъда мъж
аз искам. Трябва кормчия грижлив
да стана и да опна всичките платна,
за да избегна тоя зъл език
на твоите уста.
Жена, ти много
въздигаш твоя подвиг. Аз пък смятам
богинята на любовта Киприда
за моя истинска спасителка...
Едната нея — между всички богове
и смъртни. Не признавам никой друг.
Да, ти си умна, но защо не щеш
да си признаеш тук, че нейний син,
че Ерос те принуди да се влюбиш,
с непогрешимите стрели те стрелна?
Затуй ми ти спаси тялото, зная.
Но тая тънка сметка аз не ща,
не питам аз защо и как помогна.
Помогна ми ти — както ми помогна —
нали помогна! Но и ти доби
облаги по-големи и от мен

чрез моето спасение. Размисляй:
от варварска земя — сега в Елада!
И знаеш що е право и закон,
и как се тачат от народ и власт.
Освен това, за дарбите ти че се —
навред по цялата Елада светла,
прочута си сега. А тъй да бе
останала, хей там, накрай земя —
не би се чуло нищо зарад тебе...
Защо ми е да имам злато в къщи,
защо ми е да пея от Орфея
по-хубави и мъдри песни, щом
без слава трябва да умра незнаен?
Това за моите услуги казвам,
защото ти захвана този спор.
Нападаш ме за новий, царски брак.
Но аз постъпих умно и добре.
И тебе и децата нежно любя...

(Медея изтръпва от погнуса.)

Почакай, успокой се. Аз избягах
от Йолка заедно със всички мои
нещастия. Где можех — бежанец —
да чакам по-добра от таз съдба?
Невяста да ми стане дъщерята
на царя? Взимам друга не защото
ти ми омръзна вече, както може би
си мислиш. Ни от някаква любов
към новата невяста, нито искам
да имам повече деца от тия,
от теб що имам, стигат ми и те.
Не са и лоши, не. А искам друг —
и по-добър живот и без неволи,
да няма никакви лишения.
Това е най-добре. Известно е:

Най-близкият приятел те избягва,
изпаднеш ли в голяма нужда.
Така. А сетне искам и това:
Децата да възпитам според род
и чест, и царски братя да им дам.
И твоите деца до тях да дигна.
И с царските роднини ний и двама
добрували си бихме. Теб деца —
защо ти са да раждаш още теб?
А аз и друго: аз ще се старая
чрез бъдещите, царските деца
облаги на сегашните да дам.

(Медея се отвърща.)

Какво ли толкоз лошо в тези мисли?
ти би се съгласила, да би могла
ревнивостта ти да се усмири.
Природата ви е тъй, жени сте вие.
Догде си имате съпруг — вий всичко
си имате. Но щом се накърни
насладата любовна, всичко става
за вас противно, няма нищо свято...
О, колко хубаво щеше да е
да можеха децата да се раждат
и без жени! Да няма нужда от жени!
тогава изворът на всяко зло
пресекнал би на тоя свят.

Хорът

Добре си, Язон, нагласил речта си,
но все пак — знам, не ти е драго никак,
че казваме — но ти постъпи зле:
Ти на съпругата си измени.

Медея

Не съм, не съм аз като всички хора!
така, аз мисля, който само умно
говори, а постъпва лошо, той
заслужава тежко наказание:
С езика злото прикрепи, замаже,
а сетни върши само лошо. Това
наистина не е голяма мъдрост
така и ти с ловката си реч
не ставай ми незван доброжелател.
Едно словце от мен те би разбило:
Да бе ти чиста съвестта, ти би
ме убедил напред, а не сега.

Язон

Чудесна сватба би ни нагласила,
да бях ти казал, че за друга искам
да се ожения! Виждам и сега:
не можеш да смириш таз дива злоба.

Медея

О, не, о, не това си мислил ти,
а просто ти не искаш с варварка
до край да доживееш в брак.

Язон

О, вярвай, не за нея се сродявам
със царска къща, а за теб и на
деца си царски братя за да дам.

Медея

Не искам аз добруване в тъги,
блаженство, що душата ми гори.

Язон

Но знай, съвсем не би тъй мислила,
и много по-мъдра щеше да си ти.
Полезното не е печално, нито

блаженството пък ще да е беда.

Медея

Хули и смей се, ти си в своя дом,
а аз самотна съм изгнаница.

Язон

Сама избра. Не ти е никой крив.

Медея

Сама? Че друг ли взех? И измених?

Язон

Че ти обиди целий царски род!

Медея

Пък и за твоя дом съм аз обида.

Язон

Защо да споря с тебе за това?
Но я кажи дали ще искаш ти от мен
пари за себе си и за децата?
Без завист съм готов да бъда щедър
и да те препоръчам до познати
с писма. Ще имаш полза ти от тях.
Откажеш ли и туй — ти си луда.
Надвий гнева си — ще спечелиш много.

Медея

Не искам помощ от познати твои
и нищо не приемам аз от теб.
Проклет е дарът на такъв човек.

Язон

Свидетели зова аз боговете:
на теб и на децата да помогна
исках. Но ти разбираш ли добро? —

Затуй и повече ще страдаш — ти!

Медея

Върви си. Много се забави ти.
Гориш, хвърчиш по новата невяста.
Дано — пригласяйте ми богове! —
Дано от новий брак се ти разкаеш!

Унася се и дълго мълчи.

Хорът

СТРОФА ПЪРВА

*Любовта човека щом всецяло
завладее, не донася тя
ни добро, ни слава. Но комуто
кротко Афродита се усмихне,
той хвали милостивата богиня.
Ти в нас не цели
златните стрели
на любовта, богиньо преблаженна!*

АНТИСТРОФА ПЪРВА

*Нека ме закрия скромността ми,
прелестния дар от боговете!
И да не ми разяждат сърцето
на ревнивостта враждите зли.
Нека Афродита мъдро пази
във сговор, без вълни, без страх
брака на жените целомъдри.*

СТРОФА ВТОРА

Моя родина, бащин дом

дано ви не изгубя вас!
О, съдба надалеч от вас,
и в чужбина!
който не мисли за своите,
и сърце си не казва на тях,
той да бъде проклет!
О, преди да видя аз тоя ден,
по-добре да умра! 650
И какво е по-страшно от туй —
да те гонят от родина?
Да се скиташ немил?

АНТИСТРОФА ВТОРА

Не от други узнахме ний,
не мълва злоезична,
а самите видяхме как
ни градът, ни приятел твой
от неволите, от страшните —
не потрепна за теб.
Кой не знае приятели
и сърце си не казва на тях,
той да бъде проклет!

ДЕЙСТВИЕ ЧЕТВЪРТО

ЯВЛЕНИЕ ПЪРВО МЕДЕЯ, ХОРЪТ И ЦАР ЕГЕЙ

(Егей пристига със свита. Всички в пътнически дрехи.)

Егей

Здравей Медея! Няма по-добър
привет от тоя за приятели.

Медея

Здравей и ти, Егее Пандионов!
Но я кажи от где така пристигаш?

Егей

От Делфи, прорицалище на Феб.

Медея

Защо ходи при пъпа на земята?

Егей

Да знам дали ще имам аз деца.

Медея

Нима бездетен ти тече животът?

Егей

Бездетен съм, тъй иска някой бог.

Медея

Дали си женен или си безбрачен?

Егей

И аз съм в съпружески ярем.

Медея

А Феб какъв ли отговор ти даде?

Егей

Такъв дълбок, че никой нищо не разбира.

Медея

А мога ли да знам какво ти каза?

Егей

Как не? И тъкмо трябва остър ум.

Медея

Какво, кажи ми, ако щеш да кажеш!

Егей

„Да не развързвам предний крак на меха“.

Медея

Дали догде не стане нещо —
или не стигнеш в някоя земя?

Егей

Преди да стигна в родния си дом.

Медея

А тук защо си с кораба доплувал?

Егей

За някой си Питей, Тризенски цар.

Медея

Чух, тоз Пелопов син бил свят човек.

Егей

За думите на Феб ще питам него.

Медея

Голям мъдрец е, знае тез неща.

Егей

И мил побратим по оръжие.

Медея

Дано намериш туй, което искаш!

Егей

А ти защо си с хлътнали очи?

Медея

Егее, моят мъж е толкоз лош!

Егей

Какво? Кажи ми ясно що те мъчи?

Медея

Измъчва ме тоз Язон, моят мъж,
без нищичко да съм сторила.

Егей

Какво ти прави, ясно говори!

Медея

Жена — доведе друга в нашия дом.

Егей

Нима той дръзна и такъв позор!

Медея

Доскоро бях на чест — сега в позор!

Егей

Дали от любов към нея е пламнал,
или пък ти си му омръзнала?

Медея

Любов: децата си заряза той.

Егей

Е, щом е той такъв — и ти го зарежи.

Медея

С царе желай да се сродява!

Егей

С кого се той сродява, я кажи?

Медея

С владетеля на таз земя, със Креон.

Егей

И има за какво да плачеш, ти жена!

Медея

Загинах, пъдят ме от таз земя.

Егей

А, пъди? И туй ли още? Кой е, кой те пъди?

Медея

Да, Креон ме изпъжда от Коринт.

Егей

А Язон — търпи това? Да, чудно!

Медея

На думи уж не ще, в сърце си иска.

(Пада на колене.)

Заклевам ти се в твоето лице,
прегръщам коленете ти с молби,
смили се ти, смили над мене клета,
не ме оставяй ти сама самичка
да скитам в чуждите земи немила,
недрага, приеми, пусни ме ти
при тебе в твоята земя, на гости
у теб. Така и боговете нека
изпълнят ти молбите за деца.
В блаженство да ти мине този живот.
Бездетството ти мога да премахна —
и семето ти плод ще да роди.
Какви, какви ли билки аз не знам!

Егей

Наклонен съм, жена, да ти услужа.
И има за какво. За боговете.
И за децата, що ми обеща.
Че само туй мечтая и желая.
И ето как си мисля да постъпя:
щом стъпиш само в нашата земя,
ще те закрилям като гостенка.
Така е право. Само туй да знаеш:
не аз от тук ще те изведа.
Но дойдеш ли сама във моя дом,
ще бъдеш в пълна безопасност,
на никого не ще те аз предам.
Прави що знаеш — но от тук сама излез.
Ти знаеш, аз не искам да сгреша
пред тия, що са ме приели тука.

Медея

Добре. Щом имам сигурно това,
аз имам всичко хубаво от теб.

Егей

Съмняваш се? Или пък нещо мислиш?

Медея

О, не. Но мои врагове са Креон
и дъщерите на Пелея... Ако
се закълнеш във боговете, ти
не ще допуснеш да ме отвлекат.
А тъй — така на твоята дума само,
ти може пак да се сприятелиш
със враговете ми и да отстъпиш
на техний зов и да ме предадеш.
Нали съм ази немощна и слаба!
А те са толкоз силни и богати!

Егей

Каква си предпазлива, ти жена!
Добре, да бъде както искаш ти,
пък и за мен е по-добре така:
ще знам какво да кажа и на тях.
И твоят дело по-здраво ще бъде,
разбира се. В кои ли богове
ти искаш да се закълна, кажи?

Медея

Във Слънцето, бащата на баща ми,
във земята и във всички богове.

Егей

Какво да върша и какво да не?

Медея

Че нито ти ще ме изгониш, нито,
догде си жив и цар, ще позволиш
на мене да посегне някой враг. 750

Егей

Заклевам се в Земята и в лъчите
на Слънцето, във всички богове —

ще пазя туй, което чух от тебе!

Медея

Добре, но ти не каза, що да те слети,
ако престъпиш клетвата свещена.

Егей

Това, безбожниците що сполита.

Медея

Приятен път. Сега е всичко в ред.
Ще дойда в твоя град, веднага щом
извърша туй, що искам аз да бъде.

(Егей със свитата си излиза от ляво.)

ЯВЛЕНИЕ ВТОРО МЕДЕЯ И ХОРЪТ

Медея

О, Зевсе, дъще Зевсова, ти, Слънце,
приятелки и вие, вижте вече —
ще победа аз всички врагове!
Надежда имам, ще накажа строго
омразни врагове и пътя ми е прав.

(Като сочи към мястото, откъдето излиза Егей.)

И тоя мъж пристанището е
на уморените ми планове.
И щом пристигна в крепостта свещена
на града Атина, в него ще забия
на моя кораб котвата. Сега
на вас ще мога всичко да разкажа.
ще чуете невесели слова.
Ще пратя да повикат Язона.
Щом дойде, с ласки ще да го обсипя.
Че туй, що върши, много е добре,
ще моля да останат тук децата.
Но не за да оставя тях в чужбина,
във вражеска земя да страдат горко.
О, не, а само за да я погубя
с измама нея, дъщерята царска.
Децата ще изпратя с дарове
за новата невяста и с молба
от таз земя тях да не ги прогонват.
Венец от злато и звезди, и тънка дреха.
Щом сложи този накит върху себе
момата, тя, и който приближи

до нея, веднага грозно ще почине:
с такваз отрова ще са даровете!
Езикът ми се вцепенява, тръпна,
като си знам какво ще да извърша.
Децата ще убия. Никой тях
не ще да може да спаси от мен.
Ще сринна от основи аз на Язон
рода и ще избягам да изкупя
убийството на милите деца.
Приятелки, не се търпи
на неприятелите злия смях.
Защо ми е животът? Нямам къща,
ни род, ни при кого да ида. Сбърках,
напуснах бащин дом, като повярвах
на думите на тоя грък!
Той скъпо ще отплаща за това.
Деца не ще да види той от нея,
от новата невяста, че тя — злата,
от злите билки, зле ще да загине,
не ще оставя аз да ме наричат
страхлива, немошна и кротка.
О, не! От друга кръв съм аз: за врагове
— ужасна; за приятели — добра.
Такъв живот е само славен и желан.

Хорът

На нас се доверяваш ти. А ние
да ти служим трябва — и закона
да зачетем на нашата държава.
Затуй те молим, не върши това!

Медея

Вам лесно е да мислите така,
не страдате тъй, както страдам аз.

Хорът

Децата си да дръзнеш да убиеш?

Медея

На своя мъж така ще отмъстя.

Хорът

Но ти сама ще бъдеш тъй нещастна!

Медея

Добре. Напразно всичките съвети.
Върви ти, дейке, Язон да повикаш.
От теб не крия нещо важно, знаеш.
Не ще му кажеш нищо от това,
което съм намислила сега,
прислужница достойна ако искаш
да бъдеш ти и ако си — жена.

Хорът

СТРОФА ПЪРВА

*От памтивека щастливи атиняни,
на блажени богове деца,
вий Ерехтиди, живеете в славната
непревземаема света земя!
Мъдро нея обработвате
още от началото вий;
волни в светлий въздух ходите...
там родила някога
русокосата Хармония
деветте пречисти музи.*

АНТИСТРОФА ПЪРВА

*Там из потока Кефис, бистроструйний
черпи вода Афродита. С ветрец
ръси градините, а на главата си*

*слага от пресните рози венец...
В златните ѝ къдри вплели се
миризливите цветя.
И любовните копнежни ни
хвърля във сърцето тя,
тез помощници на подвизи.
Извори на мъдростта...*

СТРОФА ВТОРА

*Как на реки свещени
теб ще приеме градът —
и на приятелска вяност?
Я помисли...
Тебе...убийцата
зла на децата си!!!
Я помисли
как ли ще дръзнеш... —
Своите деца...
Как ще убиеш? — Какво е това?
Молим, недей ги убива, недей!
Колко те молим ний!*

АНТИСТРОФА ВТОРА

*Где ли ще найдеш ти сили,
где и ръце и сърце —
против децата си мили?
Няма в света!
никъде! Никъде!
Как ще погледнеш ти
тези деца!
Как ще заплачеш —
щом ги съзреш!
О, ти не ще да посмееш, не щеш...
Те ще те молят, ще плачат пред теб...
Кръв са ти, майка си!*

ЯВЛЕНИЕ ТРЕТО МЕДЕЯ, ЯЗОН, ХОРЪТ

Язон

Повика ме — дойдох. Мрази ме ти!
Аз пак не ти отказвам нищо. Нека
да чуя що желаеш ти от мен.

Медея

Прости ми, Язоне, ти за словата,
които ти изрекох по-преди.
Не ще ти бъде толкоз трудно, зная,
ти моя гняв да понесеш сега.
И моля те във името на всичко,
що хубаво сме двамата преживели...

(Плаче.)

Сама помислих и се убедих...
Каква съм глупава била! Защо се
гневя на тез, доброто що ми мислят?
Защо ли да ме гледат като враг
и господарите на таз земя?
И моя мъж, кога се грижи толкоз
за нас, като довежда в къщи царска
невеста? Тя на моите деца
и царски братя ще да им роди.

(Плаче буйно.)

И няма ли веднъж да се смиря!
Що искам още? Всичко тъй добре
нареждат боговете! Нямам ли

деца? Не сме ли ний изгнаници!
Не ни ли трябват покровители?
Като размислих всичко туй, разбрах,
че съм била обхваната от лудост,
когато съм се сърдила напразно.
Сега разбирам, умно си постъпил,
загдето ни сродяваш с царя.
Безумна съм била. Напротив, да!...
Аз трябваше с тебе да скроя
и тоя план.

(Плаче.)

Сама да ти помагам.
До брачното ви ложе да стоя,
на твоята невяста да услужвам.

(Плаче.)

Но ние сме каквито сме — жени!
Не казах лошо. Но и ти не трябва
да бъдеш пак такъв — и да не бъдеш
с глупците пак глупец — да отмъстиш.
Признавам, знам, сгреших тогаз.
Но скоро се свързах, вече не мисля лошо.

(Плаче.)

Деца, деца, елате тук, излезте,
баща си целунете с мен и вий,
и говорете му е и вий кат мен,
враждата забравете. Помирени
сме ний. Угасна и умря враждата.
подайте му ги — милите ръце.

(Децата излизат водени от педагога. Медея плаче.)

О, как гори и мъчи мисълта
за туй, което иде! О, деца,
не знам дали ще бъдете щастливи
и друг път вий ръце да подадете
на вашия баща!

(Плаче.)

Нещастници!
А как съм преизпълнена сега
с такива страхове, сълзи се леят!

(Плаче.)

Да, твърде късно се сдобрявам с тебе,
за туй по бузи ми сълзи се ронят.

Хорът

Сълзи и ние леем. О! Дано
не дойде по-голямо зло!

Язон

Едното хваля, другото не мъмря,
естествен е гневът и на жената
против мъжа, когато я напуска —
да вземе друга. Твоето сърце
обръща към добро, разбираш ти
голямата облага. Тъй постъпват
разумните жени. За вас, дечица,
баща ви с божията помощ, знай,
какво добро е сторил. Някога
вий заедно със царските си братя
в Коринт ще първи граждани да сте.
Сега растете. Вашият баща

ще има грижата за всичко друго —
и онзи бог, що толкоз ви обича,
дано ви видя примерни мъже!

(Към Медея.)

А ти — защо са бликнали в очи ти
тъй буйните сълзи? Защо извъръщаш
лице? Не чуваш ли ме ти?

Медея

А, нищо. Мислех за децата нещо.

Язон

Та не мисли! Аз мислих и за тях.

Медея

Така е. Как да не повярвам теб.
Но по природа слаба е жената,
и само за сълзи е тя родена.

Язон

Защо ли плачеш ти за тез деца?

Медея

Родила съм ги аз. Когато ти ги
благослови да пораснат, не зная,
сърцето ми се стопи от жал.
Дано се сбъднат твоите слова!
Повиках те и казах ти защо.
Но има още, още да ти кажа.

(Към децата.)

Да, господарите желаят много
да ви изгонят с мен от таз земя.

(Към Язон.)

И аз не искам нещо много, не.
Това е тъй. Не искам да ви преча,
нито на тях, нито на теб.
Нали съм аз на къщата кат враг
затуй напускам таз земя —
но Креона ти помоли децата
да не прогонва. Ти да ги отгледаш.

Язон

Едва ли ще ме чуе. Ще опитам.

Медея

Но от жена си искай ти, кажи й
децата да не ги изпъждат те.

Язон

И аз това желая. Може би
ще мога да я убедя в това,
ако и тя е като другите.

Медея

И аз ще ти помогна в твойто дело.
Такива дарове ще й изпратим,
каквито никой друг да няма нигде.
Добре разбирам аз това. По децата си
ще пратя аз на нея златен венец
и чудно хубави одежди.
Слугите да ми донесат
веднага накита. Щастлива с него,
отличен мъж и с тоя хубав накит.
Деца, вземете накита в ръце
и на блажената невяста го носете.
не е шега, което ще получи...

Язон

Ти луда ли си, че от тез богатства
лишаваш себе си? Пък да не мислиш,
че си няма дрехи у дома?
Или си злато няма? Запази ги!
Уверен съм, ако ме тя зачита,
не дарове, а мене ще послуша.

Медея

Не думай тъй. Това се знай;
Чрез дар и боговете се смияват лесно,
а на човека златото е всичко.
Усмихна й се щастието ней.
И боговете й помогнаха,
тя твоя е царица. И не злато —
живота си бих дала за децата.
Деца, идете вие в новий дом
на новата съпруга на баща ви,
на мойта господарка, помолете,
молете й се да не ви изпъжда
от таз земя, подайте й тоз накит,
и гледайте да вземе даровете
със своите ръце. И бързайте,
и скоро донесете ми известие
да чуе майка ви това, което иска.

(Язон и децата излизат.)

ЯВЛЕНИЕ ЧЕТВЪРТО МЕДЕЯ И ХОРЪТ

Хорът

СТРОФА ПЪРВА

*Сега вече няма надежда за тях,
сега си отиват те право в смъртта.
те гинат, загинаха...
Ето новата невеста,
виждам, тя приема вече
от децата даровете...
Върху русата глава
тя сама, сама си слага
пъкления тоз венец.*

АНТИСТРОФА ПЪРВА

*Влече я и мамии вълшебният дар...
От злато извезана дрехата греи,
а в радост невестата...
В ада скоро ще потъне —
тоя накит тласка там...
В златна примка се оплете,
блясъкът я заслепи...
И в ада ще отиде
да празнува своя брак...*

СТРОФА ВТОРА

*Ти, нещастен, зетко,
не виждаш нищо ти —
невестата си в огън,*

децата си водиш в гроб!
Ужасна смърт им даваш —
и пак се радваш ти!
От щастието златно —
о, колко си далеч!

АНТИСТРОФА ВТОРА

Нещастна майка, плачем,
ние плачем за теб...
Децата си погуби
за тяхната любов...
Отнеха ти съпруга,
отнеха то със грях...
И вместо тебе, друга
да вземе дръзна той...

Медея
О!

(Педагогът се връща с децата.)

Педагогът

(Към Медея.)

Спасени са децата от изгнание.
Невястата със радост даровете
прие със собствените си ръце,
спасени са децата ти, спасени!

Медея
О!

Педагогът

Защо се смути? Нали се свърши?

Медея

О!

Педагогът

Това не отговаря на вестта.

Медея

О! О! О!

Педагогът

Но да не съм ти казал нещо лошо —
със вяра да ти известя добро?

Медея

Ти извести каквото извести —
съвсем не си виновен за това.

Педагогът

Защо навеждаш очи насълзени?

Медея

Не мога другояче, старче, туй
скроиха богове и мойта злоба.

Педагогът

Не се грижи, и ти покрай децата
ще можеш пак да се завърнеш в таз земя.

Медея

Но по-напред ще пратя други — в нея.

Педагогът

Не си ти първа, на която други
децата взимат, но човек търпи.

Медея

Разбира се, иди си вътре ти,
и на децата приготви що трябва.

(Децата остават.)

Медея

Деца, деца, вий имате си град и дом,
без мене там живеете вий,
без вашата нещастна майка! Аз
ще ида в друга някоя страна,
изгнаница. Подкрепа аз от вас
не ще да видя. И не ще ви видя
щастливи, няма да ви задомя.
Да кича вашите невесты мили,
и вашите легла за брачни ноци.
И няма да ви срещна с пламналите факли.
Ах, колко съм нещастна с тая злоба!
Ах, да, напразно ви отгледах, ах!
Напразно се трудих, търпях жестоки
тегла, когато ви родих. Деца!
Да, някога и аз, и аз си имах —
какви надежди имах аз! Кога
старей да ме гледате, кога
умра да ме погребете. Сега угасна
надеждата ми сладка. Нямам вас.
Печален, горък ме живот очаква.
А вие няма вече да виждате
с очи си мили милата си майка.
Че друг ще бъде вашият живот.
О! О! Какво ме гледате деца?
Усмивате ми се вий за сетен път.
О! О! Какво да правя аз сега?
Сърцето ми се топи като погледна —
ах, в техните жар — хубави очи!
О, не! Не! Не! Не мога! Сбогом планове!
Ще заведа със себе си децата...
Защо — за да си отмъстя на него —
на себе си да сторя туй ужасно зло?
О, не! Не. Не съм такава аз, не съм...

Простете планове, простете вече!

(Мисли.)

А, а! Какво? За смях ли аз да стана
на враговете си и да не ги
накажа тях? О, никога, не! Не!
Какъв позор! Как щяха да ме смажат
такива нежни гласове в душата!
Деца, я влезте си във къщи, влезте!
А който няма право да се меси
във моите жертвоприношения,
той сам ще знае: ръка не дръпвам аз.
Не! Не! Сърце, недей това, пусни ги!

(Замисля се.)

Триклетата, пощади ги, нека с теб
да си живеят, радост да ти бъдат.
Не! Не! Не! Не! Във името на целий Ад,
на всички отмъстителни във него —
не, никога, о никога не ще
това да стане! Моите деца
да ги оставя на злобен присмех
на моите заклетни врагове!
Не! Не! Не бива да останат живи.
И щом веднъж това е неизбежно —
да ги убия аз поне сама.
Родих ги аз. Решено е това.
Не може да се отмени. Не може.

(Унася се в нещо далечно.)

А тя — венеца слага на главата си...
И гине тая царска дъщеря.

На, аз вървя по страшен път —
и в по-опасен моите деца
изпращам. Искам на децата нещо
да кажа. Дайте си, о, рожби, дайте,
на майка си подайте си ръце —
да ги целуне! Милите ръце!
О, сладките уста! О, нежните лица!
О, хубави очи! Да сте щастливи —
но — там — баща ви грабна всичко тука!
О, милата снага! О, нежна кожа!
Дихание на моите деца!
Вървете си, вървете, нямам сили веч
да гледам. Мъка смелостта надви,
о, знам какво се каня да извърша.
Но моят гняв над моя ум царува.

(Децата си отиват.)

Хорът

*Често съм мислила много по-тънко,
често препирала много по-остро,
колкото никак не бива жената;
Знае се веч, и у жените живее
музини дар благодатен, и ние
имаме дял в мъдростта.*

*Нищо от туй, че не всички жени са
тънко такива, че малко сме ние —
все пак, нали и жената е с дарби!...
Ето, и аз ви вещая и викам:
Никога който не се е оженил —
той е щастлив и блажен.*

*Никога, който е нямал и рожби,
който е нямал деца, той не знае*

*колко е сладко детето, колко горчи
няма в душата му майчина радост,
няма в сърцето му вечните мъки,
няма в ума му и лудият страх.*

*Виждам аз, къщата пълна с деца е —
виждам и майките плачат, бащите
тътнат в грижи, с какво да ги гледат,
или какво след смъртта ще оставят...
Нито пък знаеш дали за добри
или за лоши се грижиш деца.*

*Много беди са, една е най-страшна:
ето ти, всичко е пълно, обилно,
вече са силни мъже и децата —
тъкмо тогава и адът ги грабва...
Толкова мъки в живота те дебнат —
тая от всички най-зла.*

Медея

Приятелки, отдавна чакам аз
да видя що ще известят от там.
Ах! Ето иде Язонов слуга...
Забързан. Нещо страшно носи той.

ЯВЛЕНИЕ ПЕТО

СЛУГА, МЕДЕЯ И ХОРЪТ

Слугата

Ужасно престъпление извърши,
Медея! Бягай, по-скоро избягай
по сухо, по море, но само бягай!

Медея

Какво е станало!? Защо да бягам?

Слугата

Погина царевата дъщеря,
погина Креон, нейния баща!
Погинаха от твоята отрова.

Медея

Най-драга вест ми ти донесе, драги!
От днес приятел си ми близък ти.

Слугата

Какво! Изгуби ли си ти ума
Угаси царското огнище с кръв!
Гордееш се — наместо да трепериш!

Медея

На думите ти има що да кажа...
Но ти ми разкажи за техний край.
Ако ми кажеш грозно че умряха —
ще ме зарадваш двойно ти.

Слугата

Дойдоха твоите деца с баща си
и влязоха в невестиния дом.

Зарадвахме се ний слугите всички,
които мислехме добро за тебе.
Из целий дом веднага се разчу,
че вий сте прекратили веч враждата —
съпругът ти и ти. Един целува
ръцете на децата, друг ги гали
по руси им глави. Сам аз заведох
децата твои в женските покои.
А господарката — която щеше
да бъде там, където беше ти,
преди да види твоите деца,
погледна Язон със такава страст!
А сетне тя очите си забули,
извърна бяло си лице от гняв,
че щели твоите деца да влязат.
Съпругът ти на новата невяста
гнева ѝ усмири като ѝ рече:
„Не се сърди и пак ме погледни,
бъди приятелка приятелю,
и даровете приеми, баща си
моли децата да не ги изгонва
за мен.“ А тя съгледа накита,
склони и нему всичко обеща.
Преди да си отидат те от там —
бащата и децата — взима тя
облича с радост пъстрите одежди.
И на глава си златния венец.
А после си косата занарежда
пред огледалото. И се усмихва
самичка в бездушния си образ в него.
А сетне става тя от стола, ходи
по стаята и стъпва гиздаво
с нозе си чисти, бели като сняг.
Възрадвана от тия дарове,
повдига се на пръсти често често
и иска да си види и гърба...
И станаха страхотните неща...

Цветът ѝ се мени, трепери цяла,
назад залита — наземи да падне,
преди до стола да се приближи.
Една слугиня мисли да не би
гнева на Пана да е влязъл в нея,
или на някой други бог, навиква
до небеса молитви... Скоро вижда
изпълня пяна нейните уста...
Очи облещени, тяло без кръв...
Риданията екват. И една
отърча в бащина ѝ къща, друга
подир съпруга ѝ, за да му каже.
И целий дом ехти та се тресе.
След време, скороходец колко може
да мине стадия една, отваря
очи. От пенни ѝ уста излиза —
какво стенание! Какви не мъки!
И златни плитки на коса ѝ пламват,
и тънките одежди, даровете
на твоите деца, разкъсват бели
меса на тая клетница невяста;
и скокна пламнала от своя стол,
тресе глава, коси — насам натам —
венеца да отмахне. Той се още
заплита... огънят... и всеки път
щом тя глава поклати... пламва буйно
от болки поразена, пада веч
едва баща ѝ я познава. Очи —
не се познават где са, а лице
тъй грозно! От глава ѝ кръв шурти
и със огън смесена, а от косите
закапали меса — като смолата
от някой пламнал бор тече, шипи...
И всичко туй от скришната отрова
на твоите богати дарове...
О, грозно! Никой не посмя до нея
да се допре! Ний знаехме що става...

Баща й, без да знае клетий нещо,
той влиза в къщата и върху нея
се хвърля като луд и той завчас
застена. Гали трупа й бездушен
говори: „Клето ми дете, кой бог
тъй страшно те погуби, кой отне
на мене близкия до гроба старец —
кой милата ми рожба? Ах, и аз
дано умра веднага с тебе, чедо!“
Едва бе спрял да плаче, да реди,
поиска старческа снага да дигне,
но тя се впила в нейните одежди
като бръшлян в дафинов клон...
Ужасната борба настана. Искане
едното си коляно той да дигне,
а тя държи го като заковано.
И силом почна да се дърпа сам.
Откъсна застарелите меса
от нейните коси. И той издъхна...
Сломи и него силата на злото.
Лежат сега умрели — дъщеря
и старецът баща един до друг.
Каква съдба достойна за сълзи!
Какво те чака теб, не аз ще кажа —
сама ще знаеш как да се избавиш
от наказание за тая смърт.
Но аз сега узнах, разбирам
сега разбирам, сянка е човек!
И казвам право, без да се боя:
онези, що се мислят мъдреци
и дигат шум и врява с мъдростта си —
да, те са най-големите глупци.
На тоя свят щастливи нигде няма.
Един успее, други е богат —
и никой пак не е щастлив.

Хорът

Съдбата днес отрупва Язон
с безброй беди. Заслужил ги е той,
девице бедна, Креонова дъще,
Каква печална участ те слетя!
Потъна в Ада от любов към Язон!

Медея

Реших, приятелки, веднага щом
децата си убия, да напусна
Коринт, не бива времето да губя
и да оставя вражески ръце
да ги убият. Бързай и дерзай!
Въоръжи се ти, мое сърце.
Защо се бавя и не свърша още
ужасното си неизбежно дело?
Ръка нещастна моя, взимай ножа,
вземи и бързай към печален край
на този живот. И не унивай с мисли:
Какви са мили, как си ги родила!...
За този кратък ден ги забрави.
А после колко щеш плачи, ридай.
Убивам ги. Каква съм майка аз!

Хорът

СТРОФА

*О, Земя, о, всезарно лице ти на Слънцето,
погледнете я, вижте я — клетница.
Тя ръце потопява в кръвта
на децата, на своите!
Но ти, Слънце, ти знаеш, това е кръвта
на децата на златния твой род.
Ти си бог — и горко на жената, горко —
щом божествена кръв тя пролива!
Ти Светило благородно,*

*ти си властно, тя е твоя,
ти я спри и укроти я!
Изпъди ти от таз къща
Ериния кръволочна!*

АНТИСТРОФА

*И напразно да раждаш деца си се мъчила,
и напразно ти тях си отгледала,
Симплегадите диви мина,
ти ужасно чудовище!
О, какво ли направи от теб твоят гняв?
Той отрови сърце ти с убийства...
Най-големият грях е от родната кръв —
и петната ги нищо не мие!
На възмездието силна —
Ериния — тя излиза
на убиеца от къщи,
а преследва го безспира
и стократно отмъщава...*

(Само хорът е на сцената. Затишие. Чува се тропот вътре.)

Извътре.

Първо дете

О, де да бягам...майчини ръце!

Второ дете

Не зная, мило братче. Гинем ний.

Хорът

Децата чу ли? Чу ли техник вик?
Отчаяна безумница жена.
Дали да влезем в къщата и ние
и да помогнем на децата?

Децата

За бога, помогнете, гинем...близо
над нас се вие мечът на смъртта.

Хорът

Ти от желязо ли си или от камък си,
щом ти можа и на своите деца,
ти що роди и отгледа сама
Неумолима да дигнеш ръка!
Помни се само едничка от майките,
само една, що деца си уби.
Ино, наказана с лудост от боговете.
Нея подгони я
Хера, жена на Зевса.
Грабва децата — и двете — тя
и от скалата се хвърля със тях...
Но от всички най-страшно
ти извърши, Медея.
О, любов безпределна!
С колко мъки разпъваш
ти душата човеку
колко зла си ти!

ПЕТО ДЕЙСТВИЕ

ЯВЛЕНИЕ ПЪРВО

ХОРЪТ, ЯЗОН, СЛУГИ

Язон

Жени, до къщата стойте вий.
Дали е вътре тя, дали е вътре?
Най-грозните неща извърши тя.
Или избяга вече от тука? Само
да би се скрила под земята или
крилато тяло в небеса да дигне —
тогава само ще избегне тя
от наказанието за дела си,
нима тя мисли безнаказано
да си отиде, след като уби
владетелите на страната тук?
Но не за нея мисля, а за тях,
за моите деца. Защото нея
ще да накажат тия, на които
направи злото. Да спася дойдох
живота на децата. Страх ме е
роднините на Креона да не
направят нещо, тям да отмъстят
за престъпления на майка им.

Хорът

Нещастнико, да знаеш ти върха
на твоите беди — би замълчал.

Язон

Какво И мен ли иска да убие?

Хорът

Децата ти майчина ръка уби.

Язон

Що? Що? Как ме ти, жена, погуби!

Хорът

Мисли веч, като че си без деца!

Язон

Къде ги тя уби ? Отвън ? Там вътре ?

Хорът

Вратите отвори, ще видиш там
на твоите деца телата мъртви.

Язон

Слуги, отваряйте, чупете брави —
да видя двойната беда, убити
децата. Нея да накажа.

*(Отварят се вратите. Медея на кола, в която са впрегнати два змея. телата на децата до
нея прострени.)*

Медея

Защо ли блъскаш и ломиш вратата?
Ти дириш и убитите и мен,
която ги убих. Не се труди!
Кажи, какво ти трябвам, що желаеш
И знай, с ръка не ще ме ти досегнеш.
Бащата на баща ми, Слънцето, ми
изпрати колесницата крилата
да се спася от вражески ръце.

Язон

Страшило, ти, жена омразна ти —
на мен, на богове, на целий свят —
ти дръзна да забиеш ножа в тях.
В децата, ти що роди?
лиши ме от деца, уби ме ти!

Това извърши ти — и смееш пак —
зовеш и Слънце и Земя без срам?
О, ти, престъпнице позорна! Бъди
проклетата! Аз сега разбрах. Тогава,
какво разбрах аз тогаз, когато
из твоя дом те аз изведох смело —
от варварска земя у нас те взех!
Голямо зло, предателка на татко.
На родина, и духовете техни,
на твоите близки — върху мен се хвърлят,
уби ти брата си, тогаз се качи
на хубавия кораб Арго с нас.
С това започна. Стана ми жена.
От страст уби — кого ли не уби
Коя ли елинка би дръзнала
това? А аз — о, тебе предпочетох
пред тях! За гибелта си! Ти си звяр,
лъвица, ти не си жена... свирепа —
и по-свирепа от тиренска Сцила...
Защо ли те ругая само с думи
нахалница си ти! Махни се ти!
Безсрамница, убила своите деца!
И остави ме да оплаквам сам
съдбата си. Изгубих си невяста,
изгубих и деца си, що отгледах.
И никога не ще ги видя аз.

Медея

О, много бих ти отговорила,
но татко Зевс — нали добре той знае,
какво добро ти сторих и с какво
отплащаш ми сега! Не биваше
ти любовта ми да презреш със друга
жена и тъй да ме опозориш.
Княгинята — тя постъпи зле
със мене. Също царят Креон.
И царят Креон безнаказано

не можеше от тук да ме пъди.
Сега, каквото щеш ме ти наричай,
и Сцила, страхът на Тиренското море —
нали сърце ти тежко нараних!

Язон

Но ти — не страдаш ли и ти! И ти!

Медея

Но леко ми е, мен без твоя присмех.

Язон

Деца, каква сте майка имали!

Медея

О, зъл баща сте имали, деца!

Язон

Но моята ръка не ги уби.

Медея

Но твоя срам и новия ти брак.

Язон

Нима за сватбата ги ти уби

Медея

Нима е малко за една жена?

Язон

За умната. За тебе е всичко зло.

Медея

Зная, няма ги. Това ще те боли.

Язон

Те ще ти бъдат злите духове.

Медея

Те знаят — боговете — кой захвана.

Язон

Познават ти и гнусното сърце.

Медея

Мрази ме. Аз не искам да те знам.

Язон

И аз пък теб. Раздялата е лесна.

Медея

Кажи тогаз — на всичко съм готова.

Язон

Телата дай ми да ги погребя.

Медея

Не! Не! Сама и с тези ръце аз тях
ще да погребя в свещений Херин лес,
далеч на хълм висок, за да не може
от врагове ми никой да петни,
да разорава гроба им. И във таз
Сизифова земя свещена празник
тържествен ще да учредя за спомен,
за изкупление на тая кръв.

А аз сама ще ида във земята
на Ерехтей, във Атина светла
и ще живея при Егей. Ти
злодей — от зле по-зле да загинеш!
От кораба ти Арго някой къс
да те удари по главата и тъй
да свършиш тоя брак със мен!

Язон

От кръвта на децата Ериния теб
поразила и строгата Дика!

Медея

Никой демон, нито Бог ще чуе от теб
нещо — измамник, клетвопрестъпник!

Язон

Ти си проклета детеубийца!

Медея

Бързай в къщата невястата да погребеш.

Язон

Двете рожби изгубих, отивам си там.

Медея

Имаш време за плач: старините.

Язон

Рожби, мили деца...

Медея

Не на теб, а на мен.

Язон

Ти ги уби.

Медея

На теб да отмъстя.

Язон

Ах, да бях целунал още веднъж
сладките мъртви уста на децата!

Медея

Ти сега ги обичаш, умрели са те,

а тогаз ги отритна.

Язон

О, дай ми да ги допра — техните нежни тела!

Медея

Всички думи, молби, са напразни.

(Медея отлита в змейската колесница.)

Язон

О, не чу ли ти, Зевсе, тя как ме разби
и с какви ме страдания мъчи —
таз лъвица — убийца на своите деца?
Но ще мисля за мъст до безкрая,
ще зова, ще крещя богове да мъстят —
и за вас, о деца, и за мене...
Никога да не бяха се раждали, ах!
Щом е трябвало да ги убиеш.

(Медея се изгубва.)

Хорът

От Олимп ни изпраца Зевс много неща,
много неща се сбъдват не както
ние искаме — волята на богове —
всичко тя се нарежда по себе.
Туй, що чакаш, не иде; каквото не щеш —
иде. Ето сега това и стана.

Електронна обработка: Недялка Георгиева, 2007

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.